

DJURSKYDD.

AF

V. LINDMAN.

Det är en af dessa dystra och kulna höstdagar, då regnet öser ned i strömmar, då stormfläktarna drifva fram kalla kårar längs ryggen på enhvar, som ser sig tvungen att vistas utomhus. Också själfva naturen har rönt intryck häraf. Gulnade ligga åker och äng, redo att öfverlämna sig åt den långa vinterhvilan. Endast furuskogen står där ännu grön, i denna grönska, som hvarken storm eller frost förmår förgöra.

Kreaturen, hvilka nyss ännu njöto af friheten och en stärkande föda uti i skog och mark, stå nu klafvade i sina tränga bås i fähus, dit "Guds klara dag" blott sparsamt tränger in genom ett lågt, orent fönster. Luftdraget genom otäta dörrar och rikliga springor i väggarna huserar däremot dess egenmäktigare här inne. I fårhuset och svinstian är det ej stort bättre. Ja, i den senare firar ännu därtill orenligheten en sällspord triumf.

På spiseln i hvardagsstugan smeka lågorna ihärdigt den puttrande vällingsgrytan och ett stycke härifrån trängas hungriga magar omkring matbordet för att blifva delaktiga af välfägnaden från ladugård och åkerteg. Och sedan man njutit fullt af detta lifvets goda lägger man sin trötta och stinna lekamen ned på mjuka, svällande bolster och låter sig villigt omfamnas af en huldrik hvilas armar.

*

Följande morgon äro alla tidigt på benen, den stora höstslakten skall då ega rum.

Platsen närmast ladugården liknar inom kort ett slagfält, där blod stinker, rosslingar och klagolåt tala om plågor, långa, kvalfulla plågor, innan den fallnas öga slocknat i döden.

Enhvar af husets medlemmar har sig här ett värf förelagdt. Far skall verkställa stinget, sedan drängarna stjälpit slaktdjuret och fattat starka tag i detsamma för att hejda dess värsta kramp-ryckningar under tortyren. Tjänarinnan Lena drar sedan fram strupen, genom hvilken blodet frustar ned i den balja värdinnan själf håller därinunder, och dottern, tolfåringen Mari, står och rör beskäftigt i den varma, röda massan, att den ej må stelna. Gossarna, Kalle och Petter, åter transportera i boden det styckade köttet, troféerna från denna valplats, där all känsla är bannlyst, tanken på andras lidanden fjärran.

Bilder af detta och liknande slag är det, som omsider öppnat ögonen på några få inom mänskligheten och lärt dem inse, att människans handlingssätt mot djuren intill senaste tid ej varit sådant det bort vara, sådant varelser med lif och känslor ega rätt att fordra det. Och dessa få till medvetande härom vaknade hafva sedan funnit, att en mission jämväl på detta område var människan förelagd. De hafva gått ut och predikat bättring, de hafva lagt grunden till det vi nämna djurskydd, till den idé, hvars bärande maningsrop redan når hela jorden och som dagligen drager nya skaror till de redan förut existerande. Djurskyddstanken har blifvit detta nya evangelium, som riktar sin hugsvalelse till "de minsta" i skapelsen, till dem, hvilkas suckar under årtusenden fått spårlöst förtona utan att ett hjärta känt sig rördt därpå, utan att en röst höjts till lindrandet af deras kval. -

Då djurskyddssaken först vaknade till lif var det, hvarpå den byggde sin verksamhet, barmhärtighetskänslan. Man ansåg sig skyldig att i någon mån lindra tillvaron hos de människan underordnade levande varelser, af hvilka hon drog nytta, ja hvarför icke äfven glädje. Man tyckte synd om korna, som hade det kallt och dragigt i sina bås och sökte efter bästa förmåga täppa till hålen och springorna i ladugårdsväggen. Man rengjorde fönstret i fåhuset, för att dagern litet ymnigare skulle få tränga in här, minnesgod af huru man sett kossorna löpa halfblanda med hufvudet mot väggen, då de om våren omsider sluppo ur sitt fängelse. Ja, man gick till och med så långt, att man satte fällen på hästens rygg, då man lämnade den där utanför i ur och skur allt under det man själf hos vänner eller fränder njöt af välfägnaden i varma, trifsamma rum. O. s. v. i den stillen. Det var som sagdt den första svaga insikten om, att något borde göras för djurens uppryckande ur slafveriet, som här bragtes i handling.

Men djurskyddssaken stannade lyckligtvis ej vid dessa första yttringar af sin tillkomst. Där framträdde apostlar med forskningsilver och öfvertygelsens värme i sina ord, personer, hvilka trängt den nya idén djupare in på lifvet, och deras lära blef till ett maningsrop vida, vida. De lade grunden till hvad djurskyddet är i denna stund: ej längre ett barmhärtighetsverk, utan ett arbete för rättvisans seger inom hela skapelsen, ett arbete, som ristat på sitt redan högt svajande banér:

Rättvisa åt alla!

Dessa ord yttrades hos oss en dag af den man, som utan gensägelse bör anses såsom djurskyddsarbetets grundläggare i Finland: den varmhjärtade människo- och djurvänner, skalden, statsrådet Zachris Topelius. Och han har om denna samma sak yttrat, att "på barmhärtighet kan en djurskyddsförening ej bygga, denna såsom alla känslor är flyktig; rättvisans grund är det enda bestående fäste, hvarpå en djurskyddsförenings verksamhet kan grundas".

Det är sålunda på rättvisans grund djurskyddsarbetet hos oss som äfven annorstädes nu är fotadt, d. v. s. man åtrår att bereda djuren en existens sådan de såsom lefvande, kännande varelser, såsom nyttiga länkar i den stora skapelsekedjan äro berättigade att blifva delaktiga af. Och för att nå detta mål har man bildat sammanslutningar, föreningar, hvilka med större kraft än den enskilda individen kunna uppfostrande tränga in bland massorna, bland just dem, hvilka ännu ej vaknat till insikt om den nya läran, om vi så få kalla den. Och liksom öfverallt i mänskligheten där det gällt att dana ordnade förhållanden hafva äfven på djurskyddets fält lagbud trätt i dagen i de mänskliga rådens spår, lagbud, hvilka visa huru det bör vara för att rättvisa skall kunna skipas också här, lagbud, de där befordre till rättmätigt straff dem, hvilka ej vilja ställa sig dessas föreskrifter till rättssnöre.

Men vi återgå till djurskyddsföreningarnas verksamhet, till att närmare granska det sätt, hvarpå dessa söka utså frön för en framtida mogna skörd på sitt arbetsfält. Härvid har det talade ordet redan burit vackra frukter. Föredragen landet rundt hafva i sällsynt lycklig grad bragt gamla, inrotade fördomar att vika, skaror af inslumrade hafva tack vare dem vaknat upp ur sin dödliga likgiltighet för andras väl, vaknat till insikt om, att det är till sin egen fördel de skänka djuren huld och hägn, bemöta dem kärleksfullt, omtänksamt, rättvist. De hafva insett, att djurplågeri och råhet äro trogna bundsförvanter, att stäffandet af det ena också skall aflägsna den andra, att djurskyddsarbetet sålunda

i grund och botten jämväl innebär människoskydd, att slutligen det sätt, hvar på ett folk behandlar sina djur utgör en säker värde-mätare på detta folks ståndpunkt i kultur och sedlighet. Och i samma riktning, om ock kanske ej med samma kraft, samma framgång, har äfven det tryckta ordet verkat antingen det sedan sett dagen i tidningspressen eller i de skrifter djurskyddsföreningarna spridt i vida kretsar.

Men tyvärr gifvas dock ännu massor, stora massor, hvilka slagit döförat till för hvarje maningsord. Ja, det gifves till och med massor, de där ej ens ännu varit i tillfälle att lyssna till ett djurskyddsföredrag, i hvilkas händer ej en enda djurskyddsskrift hamnat. Detta af det enkla skälet, att djurskyddsföreningarnas arbetskrafter ännu äro jämförelsevis ringa och deras ekonomiska tillgångar begränsade.

Huru under sådana förhållanden kunna fullt råda bot på det onda?

Jo, djurvännerna hafva uttänkt ett medel också härför, och vi våga tro, att den väg de härutinnan inslagit är och förblir den bästa, den, som säkrast skall föra till målet. De hafva nämligen såsom ett af sina hufvudsyften ställt det, att af barnen, af de unga söka dana djurvänner. Ty dessa äro ju de, hvilka hafva framtidsdagen i sin hand, de, hvilka skola förvalta det arf, vi äldre gifva dem. Skolan — och i lyckliga fall också hemmet — är därför det fält, där den ännu svaga djurskyddsplantan bör vinna stadigt rotfäste för att rättvisans sol en dag i sin fulla glans må stråla ned öfver millioner och åter millioner ännu på sin förlossning bidande varelser i skapelsen. Men för att nå detta mål: att vinna skolan helt för djurskyddssaken fordras långt mer än några tiotaltusen skrifter spridda i skolsalarna, några väckande ord af enskilda djurvänner. Härtill fordras, att lärare-kåren i gemen blir besjälad af den sak, hvarom nu är fråga.

Men under det vi vänta att den sådd vi nu senast afsett blir allt vidare spridd och hinner mogna till skörd, gäller det för djurvännerna att äfven på annat sätt arbeta för rättvisans seger inom hela skapelsen. Och härvid kunna helt visst djurskyddsföreningarna allt fortfarande verka kraftigast. Ty ena kraft är och förblir dubbel kraft.

Alltså

Allt flere djurskyddsföreningar!

Djurskyddsföreningar i hvarje stad, i hvarje kommun på landsbygden!

Det bör ej få heta: Vi behöfva ej en sådan förening, vi vårda äfven den förutan väl våra djur. Ett yttrande som detta är bästa beviset för, att en sådan förening just här är på sin plats för att undanröjja själfviskheten. Och är denna en gång borta,

skola fel och brister framstå i öppen dag. Man skall genom samtal och rön finna, att det långt ifrån var så väl beställt med djurvården på orten i fråga. Det skall blifva ett jäktande att lära, att omdana och förbättra, som aldrig blir fullt tillfredsställt, men dock mer och mer närmar sig det i fjärran hägrande målet.

Huru var det Z. Topelius en dag yttrade om djurskyddsföreningarna?

"Redan blotta tillvaron af dessa föreningar", sade han, "bidrager att inverka på omgifningen. De kunna likställas med forntidens hemliga domstolar. Redan medvetandet om deras existens verkar, att mången fruktar för, att hans handlingar skola bli kända och dragna inför dem. Hädanefter måste enhvar, som gör sig skyldig till en kärlekslös behandling af djuren, fråga sig: hvad säger djurskyddsföreningen? Önskvärdt vore, att dessa föreningar vore ännu mera fruktade, att de kunde utanför hvarje stall, där djur hållas i fångenskap, på hvarje skoldörr, utanför hemmen inrista frågan: hvad säger djurskyddsföreningen? Opinionens polis verkar mäktigare än hvarje annan polis".

Och vid ett annat tillfälle sade han:

"Djurskyddsföreningarna skola i Guds kraft och i Guds kärlek implanta hos allt folk, börjande med barnen, rättvisa mot allt lefvande. Huru kan någon på samma gång vara rättvis mot människor och orättvis mot djuren? All timlig välfärd, all kristen tro och all samvetets frid äro ju byggda på att göra rätt emot alla".

Efter dessa allmänna synpunkter vilja vi nu gå att i korthet taga i närmare ögonsikte särskildt vårt eget lands djurskyddsförhållanden.

Man kan, såsom redan antyddes, ej hos oss nämna ordet djurskydd utan att med detta förbinda ett namn, som städse med tacksamhet och kärlek skall nämnas i Finland och långt utom dess gränser. Detta namn är

Zachris Topelius.

Vi våga påståendet, att det är han, som bragt djurskyddstanken hos oss till lif. Och det lärer honom till ej ringa förtjänst, att han förstod att för densamma resa en grund, som ensam kan uppbära den framtidsbyggnad, öfver hvilken i guldskrift en dag skola stå hans egna ord: Rättvisa åt alla, en grund, som djurvännerna äfven utom Finlands gränser begynt inse vara den enda nog starka att bygga framtidens djurskyddsarbete på. Denna grund äro barnen, de unga. Majföreningarnas tillkomst hos oss har onekligen först bragt djurskyddssaken att spira upp i Finlands bygder och Majföreningarna äro Zachris Topelius' verk.

Väl måste det medgifvas, att den entusiasm, som i början besjälade dessa föreningsars medlemmar, så småningom svalnade af, ja, en mellantid inträdde, då föreningarna helt upphörde att gifva något lifstecken ifrån sig. Men den vackra idé, som låg till grund för dem, fortlefde. Dessa föreningsars medlemmar hafva sedan växt upp och trädtt ut bland livets slit och mödor, mycket har för dem förändrats sedan de som barn firade sina glada majfester, men ett har hos de flesta dock kvarstått orubbadt: den kärlek till Guds skapelse de i barnaåren insupit. Vi våga tro, att våra djurskyddsföreningar i dessa Majföreningarnas vordna medlemmar ega sina verksamaste och mest hängifna ledamöter.

Så småningom sammanslöto sig också de äldre till föreningar med ordnad verksamhet för djurskyddssakens befrämjande i detta land. Det var den gamla Aurastaden, som härvidlag gick i spetsen år 1871, då Åbo djurskyddsförening stiftades. Kort härpå, den 25 november 1874 såg Helsingfors djurskyddsförening dagen vid det konstituerande möte, som då hölls under Zachris Topelius' ordförandeskap. Följde så i kronologisk ordning, för så vidt vi hafva deras stiftelseår bekant, djurskyddsföreningarna i Tavastehus och Borgå 1875, Tammerfors 1876, Viborg och Vasa 1877, Reso et Nådendal 1884, Nystad 1886, föreningen Djurvännerna i Helsingfors 1892, djurskyddsföreningarna i Björneborg (Satakunta djurskyddsförening) 1894, Norrmark och Tammela 1898, Björkö (Viborgs län) 1901, Nylands djurskyddsförening (nu Suomen eläinsuojeluyhdistys = Finska djurskyddsföreningen) 1901, Houtskär djurskyddsförening 1901, Lampis djurskyddsförening 1901.

Det är dock först sedan föreningen Djurvännerna i Helsingfors såg dagens ljus djurskyddsarbetet i vårt land tagit den fart det numera glädjande nog måste sägas ega. Nämda förening var nämligen den första, hvars verksamhet omfattade hela landet och tack vare just denna omständighet blef den satt i tillfälle att genom en energisk föredragsverksamhet och en vidtomfattande skriftspridning göra djurskyddssaken känd i vidare kretsar än de tidigare såsom lokalföreningar arbetande sammanslutningarna förmått göra detta. Senare har jämväl Nylands djurskyddsförening (Finska djurskyddsföreningen) utsträckt sin verksamhet till hela Finland och äfven den med energi bidragit till djurskyddssakens framgång hos oss.

Om vi öfverblicka vårt arbetsfält i detta nu finna vi att ej mindre än 90 kända djurskyddsföreningar verka i Finland, de flesta af dem tillkomna just efter det föreningen Djurvännerna i Helsingfors och senare Nylands djurskyddsförening (Finska djurskyddsföreningen) började sin verksamhet. Utom ofvan uppräknade djurskyddsföreningar finnas nämligen sådana äfven i Fiskars, Karis, Nykarleby, Torneå, Joensuu, Värtsilä, Iisalmi, Korpi-laks, Ekenäs, Saarijärvi, Sordavala (Itä-Karjalan eläinsuojelus-

yhdistys), Mustasaari, Brahestad, Villmanstrand, Salo, Raumo, Ikalis, Kyrkslätt, Finby, Uleåborg (afdelning af "Hvita bandet"), Helsinge (Königstedt), Kaskö, Kristinestad, Pörtö, Jyväskylä (Keski-Suomen eläinsuojelusyhdistys), Fredrikshamn, Askola, Fredriksberg, Sibbo, Korpi, Nummela, Mäntsälä, Tusby, Koskis, Etola i Koskis, Lojo, Messuby, Perniö, Karislojo, Hausjärvi, Lah-tis, Asikkala, Urdiala, Tuulos, Summa, Loppis, Elisenvaara, Kur-kijoki, Sippola, Ilmola, Jaakkima, Heinola, Lappträsk, Gamla-karleby, Hoplaks, Nurmijärvi, Hangö, Sockenbacka, Kronoborg, Kajana, Vederlaks, Hyvinge, Orihvesi, Muuruvesi, Längelmäki, Kylmäkoski, Birkkala, Hattula, Kuorevesi, Akkas, Kangasala. Härtill kunna ännu läggas Finska statsjärnvägarnas djurskydds-förening, om ock dess verksamhet under olaglighetsåren legat något nere, äfvensom Sylviaföreningen i Helsingfors, den sist-nämnda en ny upplaga af de forna Majföreningarna, ehuru med ett något förändradt program. Sylviakretsar förmärkas därjämte här och hvar i landet.

Flere af de senast uppräknade föreningarna äro filialer dels under föreningar: Djurvännerna i Helsingfors, dels under Finska djurskyddsföreningen och hafva just dessa att tacka för sin upp-komst.

Gå vi nu att kasta en blick på hvad vårt lands djurskydds-föreningar uträttat under den tid af omkring tre och ett halft decennium de existerat, kan det helt visst förefalla som om detta arbete vore jämförelsevis ringa i bredd med den spridning dessa föreningar lyckats vinna. Vi vilja dock genast till deras försvar anföra, att de gjort allt hvad i deras förmåga stått för att föra sin sak framåt, men att härvidlag det förnämsta hindret för fram-gången af deras verksamhet varit små ekonomiska tillgångar och ett lamt understöd från myndigheternas sida. Det är först under de allra sista åren äfven från detta håll en glädjande upp-muntran egnats djurskyddssträfvandena, en uppmuntran, som med tacksamhet bör annoteras. Dessförinnan var det blott ett fåtal för sin sak entusiastmerade personer, hvilka med uppoff-rande af krafter, tid och äfven pekuniära tillgångar lyckades ej blott uppehålla den svaga planan vid lif, utan äfven skänka den näring för vidare tillväxt, lyckades med andra ord bringa djur-skyddsarbetet till hvad det nu är: ett väckelsearbete i Finlands bygder, egnadt ej allenast att upprycka djurvärlden ur sekel-långt förtryck, utan att jämväl inverka på det allmänna tänke-sättet, den allmänna moralen, att låta människans ställning till den öfriga skapelsen framstå i dess rätta ljus. Det är dessa få oförskräckta och oförtröttade kämpar, ingen nämnd, men ingen heller glömd, äran tillkommer af att, trots mötande håglöshet, likgiltighet och inrotade sedvänjor, hafva bragt det därhän, att

djurskyddsarbetet nu eger fast fot på Finlands jord, att hög och låg börjat erkänna dess berättigande, att myndigheterna lämna det sitt understöd, att man äfven på utländsk botten egnar det sin uppmärksamhet.

Det var klart, att djurskyddssträfvandena främst skulle gå ut på att förskaffa våra husdjur bättre existensmöjligheter, ty husdjuren stå ju oss närmast, stå dagligen för vår syn. I detta afseende anteckna vi främst den förordning, som den 14 augusti 1902 såg dagen och som föreskrifver hvad vid slakt af husdjur iakttagas bör och däri bedöfning innan nedslaktandet påbjudes. De grymheter, hvilka särskildt vid husdjurslakten landet rundt i sekler förekommit, hafva sålunda nu genom denna lag blifvit stäffade. Vål är det sant, att mångt brott mot densamma här och hvar ännu begås, beroende på slapp eftersyn af vederbörande kronobetjäning äfvensom på slumrande ansvarskänsla hos en del af landets befolkning, men en stigande folkbildning och med den insikten om lagens helgd skall väl snart nog må man hoppas undanröjda dessa missförhållanden och göra den seger djurvännerna här genom just denna lag vunnit framom sina medsystrar och medbröder i de flesta andra land full och oomtvistad.

En mörk punkt härvidlag utgör dock det undantagsstadgande vårt lands mosaiska trosbekännare på skenbart religiösa grunder och på en väg, som i allo måste ogillas, under olaglighetsåren lyckades förskaffa sig för sitt allmänt erkända barbariska slaktsätt. För dess upphäfvande hafva nu en stor del af landets djurvänner satt alla krafter i rörelse, med hvilken framgång är ännu ovisst.

Ett annat hinder för slaktförordningens fullständiga seger utgör tatarernas i löndom på ett upprörande sätt bedrifna slakt af de hästar, hvilkas kött de förtära. Lyckligt nog hafva djurvännerna åtminstone i Nylands län härvidlag vunnit en bundsförvant för detta missförhållandes stäffande i länets humana styresman, som genom cirkulär till magistrater och kronolänsmän gifvit befallning att öfvervaka det slaktförordningens af år 1902 stadganden blifva till alla delar efterföljda.

En annan seger för djurvännerna i vårt land, som nu synes nära och som äfven den gäller husdjuren, är djurtransportfrågans lösning. Äran af att hafva bragt denna fråga därhän tillkommer främst Helsingfors djurskyddsförening och en af densamma nedsatt kommitté, som sedermera ingick till landets regering med en hemställan om utarbetande af en förordning, däri en human djurtransport berörande stadganden ingingo. Tillika bifogade kommittén ett af densamma uppgjort förslag till för-

ordning till möjlig ledning. Regeringen har också villigt hört sammat denna vädjan och sedermera nedsatt en ny kommitté, åt hvilken frågans slutliga lösning anförtratts. Att hoppas är, att dess arbete skall bedrivas med den fart och energi, att också denna djurskyddets kardinalfråga i en snar framtid blir till fullo löst. — Äfven djurskyddsföreningen i Vasa har under en följd af år gjort bemärkansvärda inlägg i djurtransportfrågans bringande på en humanare bas, särskildt den på Sverige.

En tredje fråga, också den bildande epok i djurskyddets annaler, som nyss kommit under debatt, är den om skärpta straffbestämmelser för djurplågeri, en fråga, som ju främst också berör husdjuren. Samma kommitté, som förberedt djurtransportfrågan, har äfven fått sig denna ombetrodd af det andra allmänna finländska djurskyddsmötet i Abo i juni 1906. Godt och väl är, att bot äfven härvidlag rådes. Ty de minst sagdt löjligt små böter och fängelsestraff vår nu gällande strafflag utfäster för också de mest upprörande fall af djurplågeri kunna ingalunda bidraga till att aflägsna ett ondt, hvilket likt ett kräftsår månger sig in i det allvarliga djurskyddsarbetet, hvilket under förhållanden som dem, vi nu genomleva, bidrager till att lamslå äfven de bästa sträfvanden och bland den stora massan ställer djurskyddsarbetet i en skugga, som det dessa skärpta straffbestämmelser förutan skall fordras nya decennier för att aflägsna.

Ett område, också det berörande husdjuren, där djurvännernas ansträngningar ännu ej krönts med full framgång, är det, som berör ladugårdarnas och stallens iståndsättande i ett tidens fordringar motsvarande skick, dessas förseende med ljus och luft m. m. Väl är det sant, att de unkna och mörka kyffen, där husdjuren förr under höst och vinter fått framsläpa sin sorgliga tillvaro, mer och mer börjat försvinna, tack vare främst våra jordbruksskolors, landbrukssällskaps och veterinärers förenade energiska ansträngningar. Väl är det sant, att till och med storartade mönsterladugårdsbyggnader här och där möta blicken under en färd genom landet, men dessa ståta å de burgnares egendomar; småbrukarne däremot ådagalägga motsatsen och invid torpstugorna träder det mest skriande missförhållandet i öppen dag. Man vill kanske invända, att penningen här spelar hufvudrollen, att det ju är naturligt att de som mera ega af detta lifvets goda också kunna ställa det väl för sina husdjur. Vi taga oss dock friheten invända, att penningen härvidlag spelar en underordnad roll, att det är det sunda förnuftet, som här skall föra spiran. Och det sunda förnuftet säger, att skall du draga nytta af dina husdjur böra dessa i allo skötas väl, ty sålunda hålla de längst ut och sålunda ersätta de dig ej blott för husrum och föda utan bidraga tillika att lämna dig ett välbehöfligt tillskott till de utgifter du har att erlægga för

din och din familjs utkomst. Ty märk väl: kreaturen gifva en säker valuta, åkertäppan däremot är mindre pålitlig, ty en enda frostnatt kan där taga all din drömda äring och ängen kan härjas af skadeinsekter. En förståndig ekonomi i ladugården däremot bör lämna och lämnar också helt visst någon valuta.

Vi sade, att djurvännerna just på detta område rönt minsta understöd från myndigheternas sida. Jäväl hafva de det. Dock dag skall, våga de hoppas, gry, då det jämväl här skall lyckas dem att aflägsna det rådande onda. Vid det andra allmänna finländska djurskyddsmötet i Åbo sommaren 1906 fattades många vägande beslut just på det nu afsedda gebitet liksom ock angående andra våra husdjur rörande frågor, vi nämna i förbigående blott den om deras kastrering, och med den vakenhet, de föreningar, hvilka fått dessa frågors lösning om hand, tidigare lagt i dagen, är det att hoppas, att det ej skall töfva länge, innan den gordiska knuten också härvidlag är löst.

Men trots allt, som blifvit gjordt, och trots allt, som planeras i de goda syftenas tjänst, dyka där dagligen och stundligen upp nya missförhållanden, som kräfva förbättring, som vänta på sin lösning och detta redan ensamt på det område, hvarpå vi nu närmast uppehållit oss, det, som berör husdjuren.

Den åter och åter uppdykande foderbristen, genom hvilken tusentals kreatur utsättas för en odräglig tillvaro, ja till och med gå en kvalfull sväldöd till mötes, har mer än mången annan berört djurvännernas hjärtan. Huru råda bot på detta elände, som främst hemsöker våra nordligaste och nordöstligaste landmären? Ett samarbete med landbrukssällskapen, landtmannagillena, andelslagen har af föreningen Djurvännerna i Helsingfors gifvits såsom ett lösenord, ett ord, som ej är att förakta, och en uppmaning i detta syfte har riktats till landets samtliga djurskyddsföreningar. Äfven Finska d.f. har genom sina filialers medverkan vidtagit åtgärd för foderbristens stälfjande genom bildande af foderupplag. I dessa upplag skulle på hösten sammanföras större förråd af foder, hvilka om våren skulle antingen säljas eller ock utlånas till de af foderbrist lidande. Jämväl staten har medlande trädt de hungrande till bistånd, men alla dessa initiativ äro mer eller mindre endast interimståtgärder, utbrott af stundens ingifvelse. Då foderbristen visat sig blifva permanent, måste äfven permanenta, fullt effektiva undsättningsåtgärder tillgripas. Hvilka och huru? Svaret härpå ligger ännu i vida fältet.

Så rinner oss i hågen stocksläpningen ute i skog och mark, på områden, där hvarje tillsyn är nära nog utesluten, under hvars förlopp råheten, dryckenskapen och det låga förvärfsbegäret fira sina orgier. I denna fråga riktades af föreningen Djurvännerna i Helsingfors för några år sedan ett cirkulär till landets samtliga sågegarare med uppmaning att ej använda gamla, utkörda

eller selbrutna hästar vid stocksläpning samt i allmänhet tillse, att det vid stocksläpning så mycket öfverklagade djurplågeriet måtte upphöra. Cirkulär i samma syfte afgingo samtidigt till kronobetjeningen i landet. Detta var det enda som då kunde göras i denna sak. Måhända skall en framtid utfinna lämpligare medel till missförhållandets stälfjande.

Afpassandet af lassets storlek efter dragarens krafter och vägalagets beskaffenhet, är också en fråga, som väntar på sin lösning. Anskaffandet af för vårt klimat fullt tjänliga betsel och konstruerandet af lämpliga skor åt hästarna har lifligt omdebatterats, men ej ännu ledt till lösning.

Inrättandet af körskolor är slutligen ett spörsmål, som på det intimaste berör såväl stad som landsbygd, där öfverallt bristfälligheter i körkonsten framträda i öppen dag. Helsingfors djurskyddsförening har för hufvudstadens vidkommande upptagit frågan till allvarlig dryftning.

Aterstår så att yttra några ord om det behandlingssätt de husdjur blifva delaktiga af, hvilka mer än andra äro i daglig beröring med människan, nämligen hunden och katten. Härvidlag framträda kontrasterna mellan den ömmaste vård och den brutalaste hjärtlöshet från människans sida i öppen dag. Det är äfven härvidlag djurvännerna mången gång fått spörja klander för öfverdrifven ömsintheit, ett klander, som de dock med jämnmod bära, ty denna är väl ändock bättre än den motsatta ytterligheten, den, som vi vilja nämna pliktförgätenhet. Och sorgliga exempel på en sådan pliktförgätenhet äro de utsvultna hundar man här och hvar ser stryka fram på städernas gator, ja stundom också på landsbygden, ser dem i slaskbrunnar och afskrädeshögar söka förskaffa sig något att stilla den värsta hungern med. Slag och sparkar bli härvid, såsom dessert till den magra kosten, ofta tilldelade dem för att de beträddt otillåten mark. Sist infångas de såsom lösdrevare i samhället och falla offer för politiekarlens hand. Och dock hafva de en dag skänkt sin trolösa husbonde det bästa de egt att gifva: en trofast kärlek, en hänfivenhet, som sällan denne husbondes egna gelikar lagt i dagen.

Med kattorna är det ännu sorgligare beställt, i synnerhet i städerna, där de halfvilda och förföljda smygga sig fram som vålnader längs husväggarna, där de bygga sina bon på vindar och i uthus utan att någon gifmild hand räcker dem eller deras hungerande ungar mat eller dryck. Här om någonsin borde en beskattning komma i fråga för att råda bot på eländet eller också borde alla katter i stad förbjudas, ty någon bukt på råttorna kunna de ej där åstadkomma, det hafva förhållandena i Helsingfors ådagalagt.

Slutligen borde hvarje medborgare i ett samhälle beakta regeln, att, kan han eller hon ej egna det djur han eller hon lagt sig till allt det hägn och all den vård det har rätt att fordra, bör han eller hon vara det förutan.

Och till myndigheterna kunde den påminnelsen riktas, att de dryga summor, hvilka årligen inflyta genom hundskatten, i all rättvisas namn väl främst borde användas till hundarnas fromma, till inrättandet af tidsenliga hundförvaringsställen och dylikt.

Men det är ej ensamt husdjuren djurskyddet omfattar. Dess verksamhet sträcker sig, som ju naturligt är, till hela djurvärlden, alltså också till de djur, som bo och bygga där ute i skog och mark. Också deras tillvaro hafva djurvännerna sökt göra drägligare, också dem vilja de förskaffa rättvisa.

Naturligt är att småfågelvärlden härvid närmast kommit till synes, dessa små, bevingade sångare, hvilka bringa oss budskapet om vår och sol, hvilka tjusa oss med sitt glada kvitter och hvilka äro oss till oskattbar nytta vid vår kamp mot skadeinsekternas härjningar. Redan Majföreningarnas mål var ju främst att skänka småfåglarna skydd, och Sylviaföreningarna arbeta i samma syfte. Småfågelskyddet bör om något imponera på barnasinnet, här kunna de unga skänka kärlek och rättvisa åt varelser ännu mindre och hjälplösare än de själfva. På detta fällt kunna också skolorna uträtta mycket. De kunna ju lära barnen att vid sina ströftåg i skog och mark i stället för att förgöra fåglarnas bon på ägg och ungar, som ännu tyvärr ofta sker, göra dessa utflykter för att studera naturen utan att härjande ingripa däri, för att beundra skaparens allmakt och vishet till och med i det minsta af hans verk, för att njuta, fullt njuta af de enkla, varma hymner, hvilka tona dem till mötes från skogarnas doftande gröna salar och från ängarnas blomsterströdda matta.

För att söka bereda flyttfåglarna allt möjligt skydd under deras färd till och från södern, denna söder, som i råhet och barbari mot just dessa flyttfåglar söker sin like, i ty att millioner af dem årligen falla offer i egennyttans och förvärfsbegärets tjänst, riktades år 1891 på initiativ af Z. Topelius en af honom författad och af 37 djurskyddsföreningar i de nordiska landen undertecknad adress till nuvarande änkedrottningen af Italien Marguerita. Denna adress, som omsider nådde adressaten, ledde dock ej till det med densamma afsedda resultatet. Nu har af Helsingfors djurskyddsförening åtgärd vidtagits till aflåtande af en ny adress, denna gång till den italienska deputeradekammaren, äfvensom en andra sådan till den franska generalguvernören

i Tunis med anhängan om vidtagande af laga åtgärder mot småfågelmorden i dessa länder. Båda adresserna komma att under-tecknas af ett stort antal af Finlands djurskyddsföreningar.

Prästa orsaken till nu omtalade förföljelse mot fågelvärlden äro sorgligt att säga fåfången och njutningslystnaden, ty dessa massmord med tyätföljande djurplågeri föröfvas för tillfredsstäl-landet af modets nycker, för att förskaffa grannlåter åt den kvinnliga klädedräkten äfvensom för att stilla gourmandens aptit. För att sätta en gräns härför har oändligt mycket både talats, predikats och skrivits, löften gifvits, men snart återtagits. Sorgligt att säga har det onda i stället för att aftaga år för år ökat. Hvad var under sådana förhållanden att göra? Det enda medlet var att tillgripa radikala åtgärder för att sätta en damm för det rådande eländet. Beslutet fattades på andra allmänna finländska djurskyddsmötet i Åbo 1906 och lydde på importförbud af alla fågelprydnader för damernas dräkter, och det skall hoppas vi, ej töfva länge, innan detta beslut öfvergår från ord till handling.

Förbud mot kramsfågel borde äfven åstadkommas.

Fågelvärlden är dock äfven annars utsatt för förföljelser af mångahanda slag, hvartill i främsta rummet jakten bidrager. Vår nu gällande jaktlag måste väl i sina hufvuddrag kännetecknas såsom human och tarfvar anmärkning från djurskyddssynpunkt i blott några enstaka fall. Det är ej heller den ordnade jakten vi med vårt klander afse, det är den jakt, som bedrivs af första bästa, som fått ett gevär i sin hand, dessa söndagsjägare, äldre och yngre, hvilka gå ut i skog och mark endast för att söka ett lefvande mål för sin större eller mindre träffsäkerhet, gå dit ut för att sprida kval och förintelse i onyttans tjänst. Och dessa snaror och andra försåt, som långsamt plåga sitt byte till döds! Bort med dem! Till kategorin af djurplågeri hör ock det så kallade tjufäggandet i skärgården, då sjöfåglarna beröfvas sina ägg. Väl hafva ock åtgärder till dettas stälfjande vidtagits, men med ringa framgång. Äfven här måste lagen med all sin kraft ingripa för att aflägsna det onda.

Det djurslag, som näst fåglarna tarfvar djurvännernas största uppmärksamhet för att i helst någon mån se sina lidanden lindrade, äro fiskarna. Och på detta område är det barnen, hvilka tråda i dagen såsom de värsta djurplågarna. Det gäller därför att lära dessa att man ej fiskar blott för nöjes skull, att man ej blott på lek uppdrager fisken ur vattnet för att sedan lämna den att långsamt under oerhörda plågor själf dö i ett för densamma främmande element på den sandiga stranden eller den tjarade båtbottnen. De böra läras inse, att det är barbariskt att för nöjes skull tråda den lefvande masken på kroken och utan att beröras det minsta därpå se densamma där vrida sig i sina plågor.

Också äldre personer föröfva ett ej ringa djurplågeri vid sitt fiske och ej ensamt vid detta, utan ock vid fångstens transport i trånga sumpar utan att därvid lämna fisken erforderlig föda. Och vid fiskhandeln i städerna sedan! Lefvande trådes fisken på betsmanskroken utan att hvarken köpare eller säljare känner sig det minsta berörd därpå. Ansökan om förbättring härutinnan har gång på gång gjorts, men tills vidare utan resultat. Och någon varaktig ändring till det bättre torde ej heller se dagen, innan den stora publiken, den, som köper varan, själf sätter en damm för det upprörande missförhållandet. I sättet för fiskens transport skall väl dock en förbättring inträda, sedan regeringen utfärdat sin förordning om djurtransporten.

Det enda, som vid allt fiske dock kan och bör lända till rättensnöre, är att befolkningen bringas till insikt om att själfdöd fisk är osundare till människoföda än den som omedelbart efter infångandet slaktas. Tager man detta ad notam, är en gräns satt för det värsta djurplågeriet på detta område.

Af djur i vildt tillstånd, som mer än andra utsättas för djurplågeri därigenom att de skadskjutna i dagar, ja veckor få gå en långsam, plågsam död till mötes, är älgen, detta vårt s. k. högdjur. Här om någonsin ha den mänskliga egennyttan och den mänskliga råheten manifesterat sig. Man hade för en tid helt fridlyst detta djur för att detta måtte föröka sig. Nu sedan detta skett får man under härför fastställd tid gå lös på detsamma, blott särskildt tillstånd härför utverkas. Men hvem kontrollerar att skyttarna äro sitt värfl vuxna och att ett skjutvapen användes, som medför ögonblicklig död? Stadganden härom borde ovillkorligen i jaktlagen införas.

*

Aterstår så ännu att nämna de s. k. skadedjuren. Det är själfklart, att dessa så mycket som möjligt måste utrotas, ty det onda bör i hvilken form det än uppträder förgöras. Men också härvidlag bör rättvisan träda i så måtto emellan, att detta förgörande sker möjligast snabbt och smärtfritt. Inga spår af hämnd böra här få förmärkas.

*

Må slutligen enhvar, gammal som ung, ihågkomma, att intet djur bör förgöras tanklöst eller blott för nöjes skull.

*

På tal om djurskyddssträfvandena i Finland vilja vi i förbigående ännu konstatera, att ej mindre än fem själfständiga periodiska organ på detta område redan existera, hvart på sitt håll befrämjande saken både bland äldre och yngre samhällsmedborgare.

Dessa äro: "Finlands Djurskydd" och "Eläinsuojelus" utgifna af fru C. Ullner, "Den Lilla Djurvänner" och "Pieni Eläinystävä", utgifna af Eva Ljungberg och Constance Ullner, äfvensom "Eläinten Ystävä", utgifven af Nylands djurskyddsförening.

Sammanfatta vi nu i korthet hvad här blifvit sagdt komma vi till följande slutsatser:

Djurskyddsarbetet går ut på att jämna den klyfta tidsförhållandena och en slumrande ansvars känsla satt mellan människan och djuren, att sålunda göra dessa sistnämnda i någon mån delaktiga af de förmåner den förre ansett ensamt tillkomma sig.

Djurskyddsarbetet är ett kulturarbete, ty det bidrager till höjandet af rättsidén i samhället.

Djurskyddsarbetet är slutligen en faktor vid befordrandet af nationernas materiella välfärd.

I följd häraf bör enhvar, som arbetar för framåtskridande, omfatta djurskyddsverksamheten, enhvar, så hög som låg, rik som fattig. Han bör i djuret se ej blott sin vän, utan äfven tillika sin välgörare. Han bör behandla det så som han vill blifva själf behandlad, d. v. s. med rättvisa, kärlek och omtanke. Hans diktan och traktan böra gå ut på att genom föredöme och lära bringa allt flere, ja så vidt möjligt alla sina medmänniskor till insikt härom och, där ej goda råd och exempel mana till efterföljd, bör han vädja till lagens straffande hand.

För att nå därhän böra djurskyddsföreningar stiftas landet rundt, i alla städer, i alla landskommuner med möjligast låga medlemsafgift för att draga allt flere personer såsom medlemmar till desamma, ty känt är ju att hvarje äfven den minsta penningeuppooffring spelar en stor roll bland den stora massan, låt så vara att det sker i äfven det bästa syfte.

Ungdomsföreningarna, arbetaresammanslutningarna, nykterhetsföreningarna, kristliga föreningar m. fl. böra upptaga också djurskyddsarbetet på sina program och sålunda jämväl de i sin mån verka för dess förkofran.

Prästerskapet bör åtminstone någon gång om året beröra djurskyddet i sina predikningar samt vid läsförhör, i skriftskolan och söndagsskolan inplanta dess berättigande hos sina församlingsmedlemmar.

Hemmen och skolan böra lägga sig vinn om att af de unga uppfostra sanna djurvänner.

Regeringen bör genom årliga tillräckliga anslag understödja hvarje gren af djurskyddsarbetet, som visat sig medföra bestående gagneliga resultat.

Myndigheterna såväl i stad som på landsbygden böra villigt lystra till djurvännernas vädjan om deras handräckning för aflägsnandet af uppenbara missförhållanden på nu omordade gebit.

Tidningspressen bör betrakta det som en hederssak för sig att, såsom glädjande nog redan ställvis varit fallet, sättas i tillfälle att föra djurskyddets talan.

Personer slutligen, hvilka med varm hand bortgifva af sitt öfverflöd, böra i sina testamenten och dyl. egna en kärleksfull hägkomst äfven åt dem, hvilka med dem delat lifvets väl och ve, hvilka slutligen uppoffrat sig själfva för deras utkomst och välbefinnande.

Finlands folk, upp till gemensam kamp för att bereda de värnlösa djuren en draglig tillvaro! Upp till kamp för:

Rättvisa åt alla!

